

شه‌ریمی کوردستانی عیراق

ئەنجوومەنی نیشتمانیی

کوردستانی عیراق

ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عیراق

پروتۆکوله‌كان

١٠

١٩٩٣ - به‌رگی ده‌يەم

چاپی يەكەم ١٩٩٨

پېرىست :

- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (١٤) دووشەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١١/١٥ ل ٥
- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (١٥) سى شەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١١/١٦ ل ٣٩
- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (١٦) چوارشەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١١/١٧ ل ٥٣
- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (١٧) سى شەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١١/٢٣ ل ٥٩
- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (١٨) سى شەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١١/٣٠ ل ٦٧
- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (١٩) چوارشەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١٢/١ ل ٩٣
- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (٢٠) يەك شەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١٢/٥ ل ١٢٧
- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (٢١) سى شەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١٢/٧ ل ١٥٣
- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (٢٢) يەك شەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١٢/١٢ ل ١٨١
- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (٢٣) دووشەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١٢/١٣ ل ٢١١
- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (٢٤) سى شەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١٢/١٤ ل ٢٢٩
- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (٢٥) چوارشەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١٢/١٥ ل ٢٢٥
- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (٢٦) دووشەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١٢/٢٠ ل ٢٧٧
- پروتوكولى دانىشتنى ژماره (٢٧) سى شەمە رىكەوتى ١٩٩٣/١٢/٢١ ل ٢٩٣

هیناواننه خواری و کو لیشنده یاسا، راپورتی تایبەتی خۆمان ھەيە و دابەش کراوه، پرۆژەکەش وەکو پیشەکى هاتبوو ئەويش لاتانە، ئىتمە دەسكارىيەكى وامان لىن نەكردووه، ھەندى پاش وپیش ورىتكەستنى ياسايىممان كردووه، سوپاس.

بەرتىز ئىاد حاجى نامق مىجىيد:
بەرتىز سەرۆكى ئەنجىزەن:

بەناوى خواي پەخشىدەو مېھربانەوە، بەناوى گەلەوە، ئەنجۇومەنلىنى نىشتىمانىيى كوردىستان بەپىن حۆكمى بىرگە (۱) لە مادەي (۵۶) ئىسالى ۱۹۹۲ لە سەرپىشىيارى وەزىرى يارمەتى مروققايەتى وهاوکارى بېپىار لەسەردانى ئەنجۇومەنلىنى وەزىران وئەنجۇومەنلىنى نىشتىمانىيى كوردىستانى عىراق لە دانىشتنى رۆزى ۲۱/۱۲/۱۹۹۳ دا بېپىار ئىسالى ۲۰ ئىسالى ۱۹۹۴، ياساى وەزارەتى يارمەتى مروققايەتى وهاوکارى ھەرىتى كوردىستانى عىراقدا.

مادە/ ۱ مەبەست لەم ووشانەي خوارەوە بۆ مەبەستى ئەم ياسايد.

بەرتىز سەرۆكى ئەنجىزەن:

ئەنجۇومەنلىنى وەزىران بېپىار پەسىند ئەكەن، خۇيان بېپىار نادەن. لەبەر ئەوە بەرائى من دەبى ئەم دەقە چارەسەر بىكىت، چونكە لىرە، لەپەرلەمان بېپىار ئەدرى.

بەرتىز حەلسەن عبادولكەريم بەرزنەجى:

بەرتىز سەرۆكى ئەنجىزەن:

لەدىپى دووەمدا بېپىارىك ھاتووه بېپىار لەسەردانى ئەنجۇومەنلىنى وەزىران پەسىند كردىنى ئەنجۇومەنلىنى وەزىرانە، سوپاس.

بەرتىز ئىاد حاجى نامق مىجىيد:
بەرتىز سەرۆكى ئەنجىزەن:

ئەۋە لە دارىشتندا ھىچ گرفتىيەكى وا دروست ناكات، دىارە ھەلەيەك لە مەسەلەي دەرىپىنەكەي ھەيدە.

ياساى ژمارە «۲۰» سالى ۱۹۹۳ ياساى وەزارەتى يارمەتى مروققايەتى وهاوکارى ھەرىتى كوردىستانى عىراق

مادە/ ۱ مەبەست لەم ووشانەي خوارەوە بۆ مەبەستى ئەم ياسايد ماناكانى تەنيشىيانە.

۱- ھەرىتىم: ھەرىتىم كوردىستانى عىراق.

۲- ئەنجۇومەنلىنى وەزىران: ئەنجۇومەنلىنى وەزىرانى ھەرىتىم.

۳- وەزارەت: وەزارەتى يارمەتى مروققايەتى وهاوکارى ھەرىتىم.

۴- وەزىر: وەزىرى يارمەتى مروققايەتى وهاوکارى ھەرىتىم.

۵- بېپىكار: بېپىكارى وەزارەتى يارمەتى مروققايەتى وهاوکارى ھەرىتىم.

بەریز سەرۆکى ئەنجىزەمەن:

ماده (۱) ج تىبىنى ھېيە؟ كاڭ د. عىزەدىن.

بەریز د. عىزەدىن مەستەفا رسول:

بەریز سەرۆکى ئەنجىزەمەن.

پىشنىارىتىكىم ھەيە، نازانم مافى ئەوەمان ھەيە ڈەست كارى ھەندى شت بىكەين يا حەقمان نىيە؟
 كاتى خۆى كە ناوى وەزارەتكان داڭرا لە بارودۇخىتىكى تردا بۇوين ھىشتا فيدرالىيمان جاپ
 نەدابو، ھىشتا جۆرە ھىۋايەك ھەبۇو جۆرە رىتكە كەوتتىكى، دىارە ئەمان ويست ناوى لىنى بىتتىن
 وەزارەتى دەرەوە، رەنگە لە حكومەتىكى فيدرالى دەرەوە ئەبى، بەلام لە بىرمە مامۆستا
 مەحەممەدى ملا قادر پىشنىارىتىكى كرد كە ناوى بىتتىن وەزارەتى پەيوەندى. ئەم ناوه چۈنكە زۆر
 درىئە وئىتمەش ترسى ئەوەمان بۇو ناوى نەننەتىن دەرەوە بۆئەوە لە دەرەوە پىتسان نەننەتىن بەرگىستان
 ھەيە، دەرەوەتان ھەيە، لە بەرئەوە نازانم ئەگەر جىتى گفتۇگۇ كەنلىنى ھەر وەزارەتكە كە ناوى بىكەين
 بە وەزارەتى پەيوەندى رەنگە باشتىرىنى، سوپايس.

بەریز سەرۆکى ئەنجىزەمەن:

سوپايس، لە ئەنجۇوومەنى وەزىرانەوە وا ھاتۇوە ولەسەر ئەو بىنەمايە ئەرپىن، ئەگەر پىتىسىت بىكا
 ئىنجا دە سەتكارى دەكەين، ئەمە جىتىگەدى ئەوە ئىيى، ئىستا ماده ۱/۱، كى لەگەل ئەوەيە كە وەكوا
 خۆى بىنەتتەوە؟ كى لەگەل ئىيى؟... بە تىكىرای دەنگ وەكە خۆى مايدۇ.

بەریز ئىياد حاجى نامق مەجىيد:

بەریز سەرۆکى ئەنجىزەمەن.

مادە دووھم / وەزىر سەرۆکى بالاى وەزارەتە، بەرپىسيارى يەكەمە لە جىتىبەجى كەنلىنى
 سىياسەتەكەي، بۆ سەرپەرشتى كەنلىنى بەجىن هىتىنانى، سوپايس.

بەریز سەرۆکى ئەنجىزەمەن:

ئەگەر مۇلەت بىدەن، د. كەمال پرسىيارى ھەبۇو.

بەریز د. كەمال عبدولكەرىم محمد فۇناد:

بەریز سەرۆکى ئەنجىزەمەن.

لىرىھ لەسەرتادا نووسراوە بەناوى خواي بەخشىندەو مىھەربان، بەناوى گەلەوە، ئەوە نازانم ئەو
 «وە» ئى بۆچى چۈتە سەر؟ سوپايس.

بەریز سەرۆکى ئەنجىزەمەن:

وەكۆ وقمان، با وەكۆ ياسايدىكەنلى تىدا بېرىزىتىدە. ئىستا با بىتتىنەوە سەر ماده «۲».

بەریز حسپتن عارف عبدولەحمان:

بەریز سەرۆکى ئەنجىزەمەن.

مادە ۲ / وەزىر سەرۆکى بالاى وەزارەتەو بەرپىسيارى يەكەمە لە جىتىبەجى كەنلىنى سىياسەتەكەي و

سەرپەرەشتىكىدىنى بەجى هېتاناى ياسناو پەپەو ورىنمايىھەكان تىيايدا، لەويشەوە بېپار وفەرمان ورىنمايىھەكان دەردەچىن لە چوار چىتىوھى ئەركەكانى وەزارەت و دامودەزگاو دەسىلەتكانى وگشت كاروبارە ئىدارى و ھونەرى و دارايىيەكەكان لە سىنورى ئەم ياساىيەدا و بۆشى ھەيە ھەندىن لە دەسىلەتكانى خۆي بە بىركاى وەزارەت يَا بە رىتىوھە گشتى يەكان يَا ھەر يەكىك لەۋەزارەتدا بەلايەوە پەسەند مىن پىپەتىرى و لە بەرامبەر ئەنجۇومەنى وەزىرانىشدا بەو مانايىي ئەندامىتىكى ھاوبەشىتى بەر پەرسىيارە، سۈپاس.

بہریز سر رُوگی نہنجو ووممن:

^{۲۰} ماده‌ی (۲)، که‌س تیبینی له‌سهر هه‌یه؟ فه‌رموو کاک فرهنسو:

بەریز کاک فەرنىس تۆمەنەری:

بھریز سہ روکی تھے نجہ ووم من۔

به ریز حسین عارف عمده دوله حمان:

بھریز سرکی تہنج و مدن.

داموده زگا زیاتر بو تشكیلات به کارم هیناوه ده زگا بو (مؤسسه یه) ، فلان ده زگا فلان مؤسسه .
به لام داموده زگا دامه که م خستوته پال بو (تشكیلات) به کارم هیناوه ، خوی له بنه رتیه وه
عه رهیبیه که چون چاره سر ده کری نئجا منیش کوردیه که چاره ده که م ، سوپاس.

بەریز ئەحمد سالار عەبدۇلواھىد:

بدریز سه روزگی نهنج ووم دن.

بۇ رۇون كىردىنوهى ئەو وشەيە كە فەرمۇسى خۆى داودەزگايە، لە داودەزگاي كارو ئىشەوە هاتووھ
وھ كۆ بىلىتىن ھەلگەراوە تەھوھو بۇتە دام و دەزگا، سۈپاس.

هریز سرگزی نہنجو وومن:

سوپاس، ج تیبینی له سر نهاده يه نیمه؟ کن له گهله نهاده يه و هکو خوی بیتنی؟.. کن له گهله نیمه؟ به تیکرای دهنگ نهم ماده يهش و هکو خوی ما يه و.

هریز حسین عارف عبدولرہ حمان:

دروگی تہنج ووم من.

ماده/ ۳ بربکاری و وزارت له سرهیه رشتی کارهکانی و هزاتدا یاریدهی و وزیر ددها وئه و ئەرکانه بەجێ دینی کە وزیر پیتیان دەسپییر، سوپاس.

مہریز سہ روزگی نہنجو وومہن:

ماده‌ی / ۳، تبیینی لسه‌ر هه‌یه؟ ئەمەش بۆ زانیاری دەقیکە لهیاسای ھەموو وەزارەتە کانا ھە،

ئیستا کن لەگەلە وەکو خۆی بىيىتەوە ؟ كىن لەگەل نىيە ؟ ... بەتىكىپاى دەنگ وەکو خۆى مايەوە.

بەرپىز حسـتـين عـارـف عـابـدـولـرـهـمـانـ:

بەرپىز سـرـقـى نـهـنجـوـوـمـەـنـ:

مادەي چوارەم / وەزارەت ئەم ئەركانە بهجى دىتىنى:

١ - پەيوەندى كىردىن لەگەل رىتكخراوه مەرقايەتى وسىاسييەكان وەزگاكانى راگەياندن.

٢ - هەولەدان بىز دابىن كىردىن پاشتىگىرى دارايىي وەمنەنەوي وسىاسى بۇھەرىم.

٣ - وەرگەرتىنى (زەمالات) لەۋولاتانى دۆست.

٤ - هەماھەنگى كىردىن لە نىتون رىتكخراوه جىهانىيەكان وئەنجۇومەنلى زەپەراندا.

٥ - رىتكخستان وېشدارى كىردىن لە گۈنگەرە كۆپۈرۈ كۆپۈونەھى جىهانىيەكاندا.

٦ - رىتكخستانى پەيوەندى لەگەل جالىيە كوردىستانى ورىتكخراوه كانىيەناندا دەھرەوەي ھەرىم

بەمەبەستى ھاواكارى كىردىن.

٧ - رىتكخستانى ھاتتو چۈپۈن ناواھە و دەھرەوەي ھەرىم، سوپاس.

بەرپىز سـرـقـى نـهـنجـوـوـمـەـنـ:

مادە «٤»، چى تىبىينى لەسەر ھەيە ؟ كىن لەگەل ئەۋەيە وەکو خۆى بىيىتەوە ؟ كىن لەگەل نىيە ؟ ..

بەتىكىپاى دەنگ وەکو خۆى مايەوە.

بەرپىز حـسـتـين عـارـف عـابـدـولـرـهـمـانـ:

بەرپىز سـرـقـى نـهـنجـوـوـمـەـنـ:

مادەي / ٥ وەزارەت لەم دەزگايانە خوارەوە پىتىك دى:

١ - نۇوسىنگەي وەزىز.

٢ - نۇوسىنگەي بىرىكار.

٣ - بەرپىوھەرایەتى گشتى دىوان: كە ئەميش ئەوانەي پىتۇ دەبەسترىتەوە .

٤ - بەرپىوھەرایەتى ووردبۇونەھى «التدقيق».

٥ - بەرپىوھەرایەتى گشتى پەيوەندىيەكان كە ئەميش ئەوانەي پىتۇ دەبەسترىتەوە :

٦ - بەرپىوھەرایەتى رىتكخراوه كان.

٧ - بەرپىوھەرایەتى رىتكخستان (تنسيق) وئامادە كىردىن پرۇژە و متابعە.

٨ - بەرپىوھەرایەتى كاروبىارى ياسا، سوپاس.

بەرپىز سـرـقـى نـهـنجـوـوـمـەـنـ:

كىن تىبىينى ھەيە ؟ ....

بەریز کەمال ئىبراھىم فەرەج شاتى:
بەریز سەرۆگى ئەنجۇرمەن.

وابەباش دەزانىم ئە و ووردبۇونەوە بىكى بە (لىيورىد بۇونەوە) بۆ (تەدقىق) و لىن ووردبۇونەوە زىاتر ماناي تەدقىق ئەگەنېتىت وەك لەورىد بۇونەوە، سۈپاس.

بەریز بۇرەن ئەلى جەف:
بەریز سەرۆگى ئەنجۇرمەن.

لە هەممۇ وەزارەتكاندا ھاتووه كە بەرىۋەبەرە گشتىيەكان دەبىن بىوانامەيان چى بى، بەلام لەۋەزارەتى مەرۆڤايدەتى ئامازە بەو نەكراوه كە بەرىۋەبەرە گشتى دىوان يان ئى ژەمیرىارى بىوانامەيان چى بى؟ سۈپاس.

بەریز سەرۆگى ئەنجۇرمەن:
وەكوبنەما لە هەممۇ وەزارەتكاندا بەرىۋەبەرە گشتى ئەبىن بىوانامەيەكى دانىشتىگاى ھەبىن، لە هەممۇ وەزارەتكان ئەوەمان جىڭىر كەرددۇوە، لېرەش دەبىن جىڭىر بىكى وېرگەيەك بۆ ئەم مەبەستە زىاد بىكى.
بەریز مەلا محمد عبدولقادر / وزىرى ئەمۇقا:
بەریز سەرۆگى ئەنجۇرمەن.

وەكۆ ئىيەمە هەممۇمان دەزانىن جالىيەكى كوردى زۆر ھەيە لە پەنا بەرانى كورد لەدەرەوە بەشىۋەيەكى بەر بىلەوو، ئوانە زۆر خەلکى دەولەمەندىيان تىدىايە تائىستا بە شىۋەيەكى رېك وېتىك ھاوكارى ئە بىرادەرەنى دەرەوە، ئە كوردانەي دەرەوە رېك نەخراوه كە چۈن ئەتوان لەگەن حكومەتى ھەرتىمى كوردىستاندا ھاوكارى بىكەن ئەو وەزعە نالەبارەي كە ئىستا لە كوردىستانا ھەيە، من وام بەلاوە چاکە كە بەرىۋەبەرایەتىيەك بۆ ئەو مەبەستە دىاري بىكى بە مەبەستى ئەوەي سەر ژەمیرى گشتى لەدەرەوە بىكەن وئەوندەي دەكىرى پەيۋەندىيان پىتە بىكى بۆ ئەوەي يارمەتىيان لىن وەرگەرین بۆ كوردىستان، دووەم ھەر ئەو بەرىۋەبەرایەتىيە ھاتو چۈرى دەرەوە رېك بخت، سۈپاس.

بەریز محمد توفيق / وزىرى مەرۆڤايدەتى:
بەریز سەرۆگى ئەنجۇرمەن.

ئەو مەسەلەيە كە پەيۋەندى بە جالىيەكى كوردىيەوە ھەيە لە دەرەوە لەگەن رېكخراوه كانىاندا، بىيگومان ئەوانە خۆيان ئازادن لەوەي كە چۈن كارى خۆيان رېك دەخەن، بەلام لە و شوتىنانەي كە حكومەتى ھەرتىم نۇوسىنگەي ھەبىن ئەوە تەنسىق ھەيە لەگەللىاناو بەرىتكى وېتىكى پىتكەمە ئىيش دەكەن، بەلام ھەر وەكۆ گۇوتەم ھەندى لە جالىيانە فراوانىرن لەوەي كە تەننیا جالىيە ھەرتىمى كوردىستانى عىراق بن، كارتىكى تىرىشى تىدىايە لە بەر ئەو ناكىت زۆر بە دىاري كراوى باسى ئەو بابهاتانە بىكى، سۈپاس.

بەرئىز سەرۆكى تەنجىز وومەن:

وەزىز خۇي لېرىدە ئەگەر پېتىۋىستى بە روونكىردنەوە يەك كرد ئاراستەمى جەنابى وەزىزى دەكەين، پەرۆزەدە
پەرۆزەدى وەزارەتە، ئەگەر شىتىكى ياسايشمان پېتىۋىست بۇو داواى روونكىردنەوە دەكەين. مەسىلەنى
كاروبارى گشتىش روونمۇ وەلام دراوەتەوە، ئەگەر تەعقيب لەسەر بابەتەكىش ھەدیه فەرمۇن؟.

بەرئىز حەممەن عەبدولكەرىم بەرەنچى:

بەرئىز سەرۆكى تەنجىز وومەن:

تىكا دەكەم ئىيمە ئەگەر قىسەكەمان كرد قانۇنى نەبۇو ئەوە پەرلەمان با رەدمان لىنى بىدانەوە، ماقۇل
نېيىھە ئىيمە بەو گۈزىيەوە ئىش بىكەين، ئەگەر قىسەكەم نەكىرىدىھە چۈنت زانى ياساىي يە ياخود
ياساىي نېيىھە؟ سوپاس.

بەرئىز سەرۆكى تەنجىز وومەن:

من نەم گۇتووه ياساىي نېيىھە، دەلىم وەزىز وەلامى دەداتەوە.

بەرئىز حەممەن عەبدولكەرىم بەرەنچى:

بەرئىز سەرۆكى تەنجىز وومەن:

من روونكىردنەوەم ھەبۇو دەلىم لەمادەي (٩) بۆھەمۇو وەزارەتكەمان داخل كردووھە ھۆيەو
بىشەكان دابىنى كەي پېتىۋىست بۇو خۇي دايىدەن، سوپاس.

بەرئىز سەرۆكى تەنجىز وومەن:

ئەمە گۈزىيە، تىكا دەكەم باسى ئەوە مەكەن، پرسىيارەكە ئاراستەمى وەزىز كرا، وەزىز وەلامى
دايدەوە، خاودەن پرسىيارەبەدۋاداچۇنى نېيىھە تەواو بۇو، كەي ھاتىنە سەر مادە (٩) يىش ئەوکاتە
دەخوتىندرىتىتەوە، خاودەن پرسىيارىش كە تەعقيبىتىكى ھەدە ئامادەين بۆ وەلام دانەوە ئەوەي پرسىيارى
كىردووھە وەلامەكەي بەدل نەبۇو لەۋى رائەوەستى ئەگەر پېتىۋىستى بە روونكىردنەوە يەكى ياساىييە
روونى بىكەنەوە، سىن پرسىيارەبۇو جەنابى وەزىز وەلامى دانەوە، ئىستا مادە «٥»، كىن لەگەلە
وەكۈ خۆبىتىنى؟ پاش ئەو ھەمواركىردى دەربارەي بەرتۇبەرى گشتى كرا؟... كىن لەگەل نېيىھە؟..
بە زۆرىيە دەنگ وەكۈ خۆي مایدۇوە.

بەرئىز حسەن عارف عەبدولرەھمان:

بەرئىز سەرۆكى تەنجىز وومەن:

مادەي شەشم / ئەرك وتايىەتكارىيەكانى دامودەزگا كانى وەزارەت بە پەيپەويك دىاري دەكتىن، سوپاس.

بەرئىز سەرۆكى تەنجىز وومەن:

مادە/ ٦، ئايا تىبىينى ھەدە؟... د. عىزىز دىن فەرمۇو.

بەرئىز د. عىزىز دىن مەستەفا رسۇل:

بەرئىز سەرۆكى تەنجىز وومەن:

من تىبىينىكى گشتىم ھەدە، بەلام لەم مادەدە دەلىم. جارى يەكەم ئاواتى من وگەلى بىرادەر

هاتووته دی که ئەم ياسايد بەکوردى ئەخويىندرىتىتەو وەھنگاوتىكى پىرۋۇزە، كوردىيەكە هيستا جىتى خۆى نەگرتۇوه هيوما وايە پېش چاپ كىردىن گەللى تىبىينىم لەسەر رېتىوس وله سەر وشەكانىش ھەيە، هيوما وايە لەگەل براي بەرىز كاك حسىن پىتكەوە دابىنىشىن، قەناعەت بەيەك بىكەين كە دەستكارىيەكى دارىشتەنەك بىكى، سوپاس.

بەرىز حىسىن عارف عبدولەحمان:
بەرىز سەرۋەتكى نەنجىز وومەن:

بەراسىتى ئەمە رەنگە زاراوه وشتەكان ھى من بىن، بەلام نايەتە خەيالىم كە بە عەرەبى ھاتبىن، من وەرم كىتپاوه رەنگە كاك ئەحمدە خۆيان سوودىيان لە زاراوهى من كردىنى خۆيان داييان راشتووه، خراپ نىبىيە رېتك وپىتكە، سوپاس.

بەرىز كاڭدەش محمد نەقشبەندىيى:
بەرىز سەرۋەتكى نەنجىز وومەن:

ھەركىز ئىيمە دەستكارى ياساکەمان نەكردووه، تەبىعى لامان پەسند بۇو، چونكە پىتكەوە كەتسۈگۈمان لەسەر كرد دەستكارىيان نەكردووه، لەلانى زمانەوە وەكۆ خۆى داراشتارايدوه، سوپاس.

بەرىز سەرۋەتكى نەنجىز وومەن:

ئەگەرج تىبىينى لە بارەي دارىشتەنەوە ھەبۇو بىدەن بە ليژنەي ياسا. مادە/٦، كىن لەگەل ئەۋەيە وەكۆ خۆى بىتىنەتەو ؟ كىن لەگەل ئىبىي ؟ .. بە تىكىپاى دەنگ وەكۆ خۆى مايەوە.

بەرىز حىسىن عارف عبدولەحمان:
بەرىز سەرۋەتكى نەنجىز وومەن:

مادە/٧ وەزارەت لېپرسراوه لە كردنەوە سەرىيەرشتى كردىنى نووسىنگەي «مکاتب»ي نوپەنرايەتى حکومەتى ھەرىتىم لە دەرەوە بە رەزامەندى ئەنجۇومەنلى وەزيران، سوپاس.

بەرىز سەرۋەتكى نەنجىز وومەن:

مادە/٧، كىن تىبىينى لەسەرەي ھەيە ؟ .. كىن لەگەل ئەۋەيە وەكۆ خۆى بىتىن ؟ .. كىن لەگەل ئىبىي ؟ بە تىكىپاى دەنگ وەكۆ خۆى مايەوە.

بەرىز حىسىن عارف عبدولەحمان:
بەرىز سەرۋەتكى نەنجىز وومەن:

مادە/٨ وەزىر بىزى ھەيە كۆمىتەتى كاتى وەمىشەيى دروست بىكەت بۆ كارىتكى دىيارى كراو.

بەرىز سەرۋەتكى نەنجىز وومەن:
مادە/٨، كىن لەگەلە وەكۆ خۆى بىتىن ؟ كىن لەگەل ئىبىي ؟ بە تىكىپاى دەنگ وەكۆ خۆى مايەوە.

بهریز حسین عارف عبدالوله‌حمان:
بهریز سرۆکی تەنجو وومەن.
 ماده‌ی ۹/ وزیر بوی هدیه به پیش‌بیان پیویست له چوارچیوهی داموده زگا کانیدا بهش و هویه‌ی (اقسام و شعب) ای نوئی پیک بیتنی یا له یه کیان بدادت.

بهریز سرۆکی تەنجو وومەن:
 ماده‌ی ۹، تیبینی نییه... کن له گەل ئەو یه ماده‌ی ۹ «وەکو خۆی بیتنی؟ کن له گەل نییه؟ به تیکرای دەنگ وەکو خۆی ما یەوە.

بهریز حسین عارف عبدالوله‌حمان:
بهریز سرۆکی تەنجو وومەن.
 ماده‌ی ۱۰/ کار به هیچ دەقیک ناکری کە له گەل ئەم یاسایدا ناکۆک بى.

بهریز سرۆکی تەنجو وومەن:
 ماده‌ی ۱۰، کن له گەل؟ کن له گەل نییه؟ به تیکرای دەنگ وەکو خۆی ما یەوە.

بهریز حسین عارف عبدالوله‌حمان:
بهریز سرۆکی تەنجو وومەن.
 ماده‌ی ۱۱/ دەبىن ئەنجو مەنی وزیران حۆكمە کانى ئەم یاسایه جىبه‌جى بکات.

بهریز سرۆکی تەنجو وومەن:
 ماده‌ی ۱۱، کن له گەل؟ کن له گەل نییه؟ به تیکرای دەنگ وەکو خۆی ما یەوە.

بهریز حسین عارف عبدالوله‌حمان:
بهریز سرۆکی تەنجو وومەن.
 ماده‌ی ۱۲/ ئەم یاسایه له رۆزى بلاوکردنەوە یەوە لە رۆزئامەی رەسمى دا کارى پى دەکرى.

بهریز سرۆکی تەنجو وومەن:
 ماده‌ی ۱۲، کن له گەل؟ کن له گەل نییه؟ به تیکرای دەنگ وەکو خۆی ما یەوە. فەرمۇو کاک عدنان.

بهریز عەدنان مەحمەد نەقشبەندی:
بهریز سرۆکی تەنجو وومەن.
 لە استیدا شتىكە پەيدىندى بە لېژنەی ياساوه ھدیه، زۆر جار ئىتمە لە سەرۆکايەتىيە وە جەختمان لە سەر كراوه بە پىتى پىتەھوی ناو خۆكە دوو پرۆزە پىشىكەش بکەين، پرۆزە ئەسلى لە گەل راپورتى لېژنەی ياسا، ئىتمە كاتى خۆى را قەمان كرد گۈمان لە بەر ئەو ھى كارەكان بەپەلە بۇون ولېژنەي ياسا ھەست بە لېپرساوايەتى دەكەن، لە بەر ئەو ھى شتە كە بەپەلە بۇو يَا كوردا يەتى واي دەخواست، ئىتمە ئىستا بە گۈيرە پىتەھوی ناو خۆ دوو پرۆزەمان پىشىكەش كرد، كە چى لە سەرۆکايەتىيە وە

سەرنجیان راکیشاين بۆئەوهى وەك بلتىي بابهەتكە بەو شىتوھى دوو پرۆژىيە، پرۆژى وەزارەت، ئەوهى تر راپورتى لېزىنەي ياسا، سوپىاس.

بەرتىز سەرۆكى ئەنجىزە وومەن:

زۆر سوپىاس کاكە عەدنان، بەلام سەرنجیان رانەكىشاين، بەحەقىقەت بابه روونى قىسە بىرى، حەق نىبىيە بەو شىتوھى بىن، سەرنجى لېزىنەي ياسامان رانەكىشا. گۇتىان دوو وەرقە ھەيە، دوو پرۆژە ھەيە، يەكىان پرۆژە ھەزارەتى كاروبارى مەۋچايەتىيە، ئەوهى تر ھى لېزىنەي ياسايدە، ووقان ئەمەي كاروبارى مەۋچايەتى وەرقە ھەكى درېش ترو سېپىتە، ئەوي تر كورت ترو ئەسمەر تە، گۇقان ئەمەي يان شتىتىكى باشتان كردووه، ئەوهى هات وەك پرۆژە ھەك لەوهى ھەندى كەممۇ كۆرى ھەبىن ج لە لايەنى زمانى دارىشتتە، ج لە لايەنى دارىشتتى ياسايدىيە كەيدا، ھەممۇ جارىتىك ئېيمە لە سەر ئەوه روېشتووين و توومانە كە شتىتىكى باشتان كردووه، پرۆژە كەي كاروبارى مەۋچايەتى دابېش كراوه بەسەر ئەندامانى پەرلەماندا، ھېۋادارىن لەمەو لا بەو شىتوھى ئېيش بىكەين، ئىستا كەن لەگەلە ئەم ياسايدى كە بەگشتى وەك خۆي پاش ئەو ھەسواركەردىنەي كە كران پەسەند بىرى؟.. كەن لەگەل نىبىيە؟.. بەزۆرىمە دەنگ.. ئەم ياسايدە پەسند كرا، سوپاستان دەكەين.

بەرتىز دەممەل عەبدولكەریم محمدەد فۇناد:

بەرتىز سەرۆكى ئەنجىزە وومەن:

پېرۇزىيەي لە وزارەتى مەۋچايەتى دەكەم كەوا بە ئاسانى لېرە پرۆژە كەيان باسى لى كرا. پېرۇز بايييان لى دەكەين كە ئەمە يەكەم ياسايدە پاش دروستكەردى ئەو دەستە سەرۆكایەتىيەي ھەرىمى كوردىستان بېيار، بە ئىمزاى ئەوان بلاو دەكىتتەوە، سوپىاس.

بەرتىز سەرۆكى ئەنجىزە وومەن:

سوپىاس بۆ ھەممۇان، دانىشتنى ئەمەرۆمان كۆتايى پېھات....

فەرسەت ئەحمدە عەبدوللا نەزاد ئەحمدە عەذىز ئاغا سەكتىرى ئەنجۇومەن
جوھر نامق سالىم جىڭىرى سەرۆكى ئەنجۇومەن سەرۆكى ئەنجۇومەن نىشتمانىيى كوردىستانى عىراق

یاسای وەزارەتى يارمەتى مەرۆقايەتى و ھاواکارى ھەریمی كوردستانى عێراق

ماددهی يەكەم:

مەبەست لەم ووشانەی خوارەوە بۆ مەبەستى ئەم ياسایە ماناکانى تەنیشتیانە:

- ١ - ھەریم: ھەریمی كوردستانى عێراق.
- ٢ - ئەنجومەنی وەزیران: ئەنجومەنی وەزیرانی ھەریم.
- ٣ - وەزارەت: وەزارەتى يارمەتى مەرۆقايەتى وھاواکارى ھەریم.
- ٤ - وەزیر: وەزیرى يارمەتى مەرۆقايەتى وھاواکارى ھەریم.
- ٥ - بريكار: بريكارى وەزارەتى يارمەتى مەرۆقايەتى وھاواکارى ھەریم.

ماددهی دووهەم:

وەزیر سەرۆکى بالاى وەزارەتە بەرپرسىارى يەكەمە لەجىئەجى كىدنى سیاسەتە كەى و سەرپەرشتىكىرنى بەجىتەيتانى ياساو پەيرەو ورىتىمايىە كان تىايىدا لەويشەو بپيار و فەرمان ورىتىمايىە كان دەردەچن لەچوارچىتوھى ئەركەكانى وەزارەت ودام و دەزگا و دەسەلاتەكانى وگشت كاروبارە ئىدارى وھونەرى ودارايىە كان لەسنۇورى ئەم ياسایەدا و بۆيىشى ھەيە ھەندى لەدەسەلاتەكانى خۆى بەبرىكارى وەزارەت يابە بەرپەرە و بەرپەرە گشتى يەكان يا ھەرىكىك لە وەزارەتدا بەلايەوە پەسىنە بى بىپېرى و لەبەرامبەر ئەنجومەنی وەزیرانىشدا بەو مانايدى ئەندامىتى ھاوبەشىتى بەرپرسىارە.

ماددهی سى يەم:

برىكارى وەزارەت لەسەرپەرشتى كىدنى كارەكانى وەزارەتدا يارىدەي وەزير دەدا وئەو ئەركانە بەجى دىنى كەوەزير پىن يان دەسپېرى.

ماددهی چوارەم:

وەزارەت ئەم ئەركانە بەجى دىنى:

- ١ - پەيوەندى كىردىن لەگەل رىكخراوە مەرۆقايەتى و سیاسى يەكان و دەزگاكانى

راگه یاندن.

- ۲- ههولدان بوقایینکردنی پشتگیری دارایی و مهنهونه وی و سیاسی بوقه ریم.
- ۳- وهرگرنی (زمالات) لعوولاً تانی دوست.
- ۴- تهنسیق کردن لهنیوان ریکخراوه جیهانی یه کان وئهنجومه نی و هزیراندا.
- ۵- ریکخستان و بهشداری کردن له کننگره و کپرو کوبونه و جیهانی یه کاندا.
- ۶- ریکخستنی په یوهندیی له گهله جالیه کوردستانی و ریکخراوه کانیان له دهه وهی هه ریم بهمه بهستی هاوکاری کردن.
- ۷- ریکخستنی هاتووچو بوقناوه و دهه وهی هه ریم.

مادده پیتنهجدهم:

وهزارهت لهم ده زگایانه خواره و پیک دیت:

- ۱- نووسینگهی و هزیر.
- ۲- نووسینگهی بربکار.
- ۳- به ریوه به رایه تی گشتی دیوان: فه رمانبه ریک به پلهی به ریوه به ری گشتی به ریوه ده با ده بیت باوه رنامه سه ره تایی زانکوتی هه بیت.
  - ۱- به ریوه به رایه تی ژمیتی باری (الحسابات).
  - ب- به ریوه به رایه تی کارگیتی و خویه تی (الاداره والذاتیه).
  - ۴- به ریوه به رایه تی ووردبونه وه (التدقيق).
- ۵- به ریوه به رایه تی گشتی په یوهندی یه کان: فه رمانبه ریک به پلهی به ریوه به ری گشتی به ریوه ده با ده بیت باوه رنامه سه ره تایی زانکوتی هه بیت.
  - ۱- به ریوه به رایه تی ریکخراوه کان.
  - ب- به ریوه به رایه تی ریکخستان (تنسیق) و ئاماذه کردنی پر قژه و متابعه.
  - ۶- به ریوه به رایه تی کاروباری یاسا.

مادده شەشم:

ئەرك و تايىبه تكارى يه کانى دام و ده زگا کانى و هزارهت به پهيره ويک ديارى ده كرتن.

مادده حەوتەم:

و هزارهت لیپرسراوه له کردنوه و سه ریه رشتی کردنی نوسینگه‌ی (مکاتب) ای
نوینه رایه‌تی حکومه‌تی هریم له دهروه به موافقه‌تی ئهنجوومه‌نی و هزیران.

مادده‌ی هشتم:

و هزیر بۆی هه‌یه کۆمیته‌ی کاتی و هه‌میشه‌یی دروست بکات بۆکاریکی دیاری کراو.

مادده‌ی نویم:

و هزیر بۆی هه‌یه به‌پن پیویست له چوارچیوه‌ی دام و ده‌گاکانیدا به‌ش و هویه‌ی (اقسام
وشعب‌ای) نوی پێک بینی یا له‌یه کیان بدا.

مادده‌ی دهیم:

کار به‌هیچ دقیک ناکری که له‌گەل ئەم یاسایه‌دا ناکۆک بئ.

مادده‌ی یازدهیم:

دەبئ ئهنجوومه‌نی و هزیران حۆكمه‌کانی ئەم یاسایه جیبه‌جى بکا.

مادده‌ی دوازدهیم:

ئەم یاسایه له‌رۆژی بلاوکردنوه‌یه و له‌پۆختنامه‌ی ره‌سمیدا کاری پن ده‌کری.

جوهر نامق سالم
سەرۆکی ئهنجوومه‌نی نیشتمانیی کوردستانی عێراق